

Kohtuasi C-491/10 PPU

Joseba Andoni Aguirre Zarraga

versus

Simone Pelz

(eelotsusetaotlus, mille on
esitanud Oberlandesgericht Celle)

Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Määrus (EÜ) nr 2201/2003 – Kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega – Vanemlik vastutus – Hooldusõigus – Lapserööv – Artikkel 42 – Pädeva (Hispaania) kohtu sellise tõendatud kohtuotsuse täitmisele pööramine, millega määratakse lapse tagasitoomine – Taotluse saanud (Saksamaa) kohtu pädevus keelduda selle otsuse täitmisele pööramisest lapse õiguste tõsise rikkumise korral

Kohtujurist Y. Bot' seisukoht, esitatud 7. detsembril 2010 . . . . . I - 14251
Euroopa Kohtu otsus (esimene koda), 22. detsember 2010 . . . . . I - 14282

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Eelotsuse küsimused – Eelotsuse kiirmenetlus – Tingimused – Euroopa Kohtu omaalgatuslik kontroll*
(Euroopa Kohtu kodukord, artikli 104b esimene lõik)

2. *Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega – Määrus nr 2201/2003 – Päritoluliikmesriigi kohtu tõendatud kohtuotsus, millega määratakse ebaseaduslikult kinnipeetava lapse tagasitoomine*
(Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikkel 24; nõukogu määrus nr 2201/2003, artikli 42 lõike 2 esimese lõigu punkt a)
3. *Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega – Määrus nr 2201/2003 – Päritoluliikmesriigi kohtu tõendatud kohtuotsus, millega määratakse ebaseaduslikult kinnipeetava lapse tagasitoomine*
(Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikkel 24; nõukogu määrus nr 2201/2003, artikkel 42)

1. Euroopa Kohus tunnustab kohtuasja kiire lahendamise vajadust lapse äraviimise puhul eeskätt siis, kui lapse lahutamine vanemast, kellele anti eelnevalt ja kas või esialgselt lapse suhtes hooldusõigus, võib halvendada selle vanema ja lapse vahelisi suhteid või neid kahjustada ja põhjustada psüühilisi kannatusi.

Seega, kui laps elab oma isast lahus juba üle 2 aasta ning kui suure vahemaa ja lapse vanemate vaheliste pingeliste suhete tõttu esineb tõsine ja konkreetne oht, et lapse ja tema isa vahel puuduvad mis tahes sidemed eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva menetluse vältel, võib Euroopa Kohus otsustada

lahendada eelotsusetaotluse kiirmenetluses kui tavalise menetluse kohaldamine eelotsusetaotluse suhtes võiks kahjustada tõsiselt, ehk isegi korvamatult vanema ja lapse vahelisi suhteid ning raskendada veelgi enam lapse integratsiooni tema perekondlikku ja sotsiaalsesse keskkonda võimaliku tagasipöördumise korral sinna, kus laps enne lapseröövi elas.

(vt punktid 39–41)

et ta võtab vastavalt lapse huvidele ning iga konkreetse kohtuasja asjaoludega arvestades kõik vajalikud meetmed lapse ärakuulamiseks, et järgida nimetatud sätete kasulikku mõju, andes lapsele tegeliku ja tõhusa võimaluse oma arvamust avaldada. Samal eesmärgil peab kohtuotsuse päritoluliikmesriigi kohus kasutama võimaluste piires, ning võttes alati arvesse lapse huvisid, kõiki siseriikliku õiguse alusel tema käsutuses olevaid vahendeid ning samuti piiriülesele kohtulikule koostööle omaseid vahendeid, sealhulgas vajaduse korral määruses nr 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusasjades ette nähtud vahendeid.

2. Lapse õiguse kohaselt olla ärakuulatud, nagu see on ette nähtud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 24 ja määruse nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 1347/2000, artikli 42 lõike 2 esimese lõigu punktis a, ei ole nõutav, et laps kuulatakse kohtuotsuse päritoluliikmesriigi kohtus tingimata ära, küll aga on nõutav, et lapse käsutusse on antud õiguslikud menetlused ja tingimused, mis võimaldavad tal vabalt oma seisukohta avaldada ning et kohus seda seisukohta arvestaks. Teiste sõnadega, ehkki on tõsi, et põhiõiguste harta artikkel 24 ning määruse nr 2201/2003 artikli 42 lõike 2 esimese lõigu punkt a ei kohusta kohtuotsuse päritoluliikmesriigi kohut ärakuulamise raames igal juhul last ära kuulama, jättes sel moel kõnealusele kohtule teatava hindamisruumi, ei muuda see siiski kuidagi seda, et kui kohus on otsustanud lapse ära kuulata, on nende sätete kohaselt nõutav,

(vt punktid 65–67)

3. Kohtuotsuse täitmise liikmesriigi pädev kohus ei saa vastu vaielda niisuguse tõendatud kohtuotsuse täitmisele pööramisega, millega määratakse last ärakuulamata ebaseaduslikult kinnipeetava lapse tagasitoomine, põhjendusel, et selle kohtuotsuse teinud kohtuotsuse päritoluliikmesriigi kohus rikkus väidetavalt määruse nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 1347/2000, artiklit 42 tõlgendatuna kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 24; sellise rikkumise olemasolu hindamiseks on pädevad ainsuüksi kohtuotsuse päritoluliikmesriigi kohtud.

Nimelt põhinevad määruses nr 2201/2003 kehtestatud, liikmesriigis tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmisele pööramise süsteemid liikmesriikidevahelise vastastikuse usalduse põhimõttel seoses asjaoluga, et nende vastavad siseriiklikud õiguskorrad on võimelised tagama liidu tasandil tunnustatud ning eeskätt põhiõiguste hartas kehtestatud põhiõiguste võrdväärse ja tõhusa kaitse. Huvitatud osapooled peavad

seega kasutama kohtuotsuse päritoluliikmesriigi õiguskorra raames õiguskaitsevahendeid, mis võimaldavad neil vaidlustada määruse nr 2201/2003 artikli 42 alusel tõendatud otsuse õiguspärasuse.

(vt punktid 70, 71, 75 ja resolutsioon)